

Oponentní posudek

**k rigorózní práci Mgr. Jana Brože
na téma: „Odpovědnost zaměstnance za škodu“**

V úvodu práce se autor práce zabývá právní odpovědností obecně a dále právní odpovědností v pracovním právu vč. popisu všech druhů pracovní právní odpovědnosti. Činí tak v míře úměrné tématu rigorózní práce, v jejím obsahu výrazně převažuje odpovědnost zaměstnance za škodu. Ke kladům práce patří i to, že se zmiňuje o odpovědnosti za škodu upravenou v zákoně o kolektivním vyjednávání, byť se tématu rigorózní práce dotýká jen okrajově. Úplně v úvodu práce se autor stručně zabývá členěním odpovědnosti práva na soukromoprávní a veřejnoprávní. Zde podle mého názoru chybí bližší vymezení práva pracovního jako určitého hybridu v tomto kontextu a to buď citací z odborné literatury či lépe osobní vyjádření autora na zařazení pracovního práva v tomto členění odpovědnosti práva (beru v úvahu, že v závorce se zmínil o tom, že pracovní právo řadíme spíše mezi soukromoprávní odpovědnosti). Ale právě z hlediska tématu práce právní úprava odpovědnosti zaměstnance za škodu bezpochyby patří právě do ingerence státu do soukromoprávní oblasti a představuje výrazný ochranný prvek zaměstnance v pracovním právu.

V obecné části č. 3, týkající se právní odpovědnosti, se nejdříve vypořádává s právními názory na odpovědnost v právu občanském a postupně, od str. 8 a zejména v části 4 již se správně soustředí především na odpovědnost za škodu v právu pracovním a vyjadřuje zde své vlastní názory a kritiku určité nejasnosti pojmu odpovědnosti, které podporuje vhodně i odbornými články a publikacemi, zejména prof. Bělíny. Ke kladům práce bezesporu patří i demonstrace na praktických příkladech a to nejen v této obecné části. Nadpisu části 4, která začíná obecným popisem pracovní právní odpovědnosti, neodpovídá plně obsah bodu 4.2. Druhy pracovní právní odpovědnosti, kde se autor opět vrací a rozvádí druhy odpovědnosti podle jednotlivých právních odpovědností.

V bodu 5.1., kde se autor zmiňuje i o náhradě škody fyzických osob vykonávajících veřejné funkce, bylo možná vhodné vzpomenout i zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců (ve znění pozdějších předpisů), podle kterého se odpovědnost za škodu způsobenou představitelům nebo soudcům nebo jím vzniklou škodu při výkonu funkce či v přímé souvislosti s ním, řídí pracovní právními předpisy, není-li upravena předpisy zvláštními.

Odpovědnosti zaměstnance za škodu, tedy vlastního tématu rigorózní práce, je věnována především část 7. Být autorem práce, věnoval bych v úvodu větší pozornost rozlišení subjektivní odpovědnosti zaměstnance od objektivní odpovědnosti, vč. presumpce zavinění v případě odpovědnosti za schodek a za ztrátu svěřených předmětů a vysvětlení

těchto pojmů. Rovněž povinnosti uzavřít na určitých pracovních místech dohodu o hmotné odpovědnosti nevěnuje autor patřičnou pozornost, ač je to problematika v praxi velice frekventovaná a mající zásadní pracovněprávní důsledky. V bodě 7.4.1. na str. 54 a 55 sice správně uvádí, že ustanovení § 176 odst. 4 je v současné době pochybné a předpisy jednotlivých ministerstev, které obsahovaly seznam míst, kde je nutno jako předpoklad pro výkon práce mít uzavřenu dohodu o hmotné odpovědnosti, jsou pro soukromou sféru dle mého názoru právně neúčinné, ale autor ke škodě věci se nezabývá současnou situací v praxi jednotlivých zaměstnavatelů (např. možností stanovit vnitřním předpisem či v pracovním řádu požadavky pro řádný výkon práce v tomto smyslu). V této části práce na str. 53, při popisu odstoupení od dohody o hmotné odpovědnosti ze strany zaměstnance, by bylo vhodné se zmínit i o dalších možných pracovněprávních důsledcích (přeložení, výpověď, atp.).

Naopak ke kladům práce patří pojednání o střetu dvou odpovědností, tj. odpovědností pachatele za protiprávní zásah do majetkových práv zaměstnavatele (krádež svěřených hodnot) s odpovědností zaměstnance za schodek na hodnotách svěřených k vyúčtování, tedy na přerušení příčinné souvislosti (ač to tak autor v práci přímo nevyjadřuje). Rovněž pojednání o hospodářském riziku na str. 70 a 71 je namístě, ačkoli se autor nezmiňuje o normách ztratného což je v praxi obchodů velice užívaný termín. Autor správně popisuje určení podílu náhrady škody jednotlivých zaměstnanců při kolektivní hmotné odpovědnosti v případě odchodu zaměstnance z kolektivu (str. 76). Rovněž odlišnost možnosti či povinnosti vymáhat náhradu škody v soukromé a státní sféře, popsána na str. 78, patří ke kladům rigorózní práce.

Závěr práce se více než na náměty de lege ferenda zaměřuje na právní úpravu v novém zákoníku práce.

Předloženou rigorózní práci doporučuji k obhajobě.

Při ní by se měl autor práce zaměřit zejména na:

- stanovení požadavků na uzavření dohody o hmotné odpovědnosti pro určitá místa či funkce a důsledky neuzavření těchto dohod či odstoupení od nich pro zaměstnance podle nového ZP
- problematiku neodpovědnosti zaměstnance za škodu vyplývající z hospodářského rizika (pokud se nejedná o úmyslně způsobenou škodu) podle nového ZP
- na odpovědnost zaměstnanců agentury práce vůči zaměstnavateli, ke kterému jsou přiděleni (uživateli) vč. možnosti, aby s nimi uzavíral uživatel dohody o odpovědnosti atd. (viz § 308 odst. 7 nového ZP).

V Praze dne 22. května 2007

JUDr. Bohuslav Kahle